

Анна ПАНЧУК

здобувач вищої освіти освітнього ступеню «бакалавр»,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

Науковий керівник: **Печенюк А.В.**

канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи,
страхування та електронних платіжних систем,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ВЕНЧУРНИЙ БІЗНЕС ТА ВЕНЧУРНІ ФОНДИ

Венчур – один з найбільш динамічних і перспективних напрямків інноваційного розвитку. Саме завдяки йому були створені та досягли значних успіхів такі компанії, як Apple, Google, Microsoft, з'явилися абсолютно нові галузі та напрями виробництва (біотехнології, персональні комп'ютери, ІТ-індустрія).

Венчурний бізнес зародився у США в середині 1950-х років та відрізняється від інших видів активної інвестиційної діяльності саме підвищеним ступенем ризику: інвестор не має жодних гарантій щодо повернення вкладених у бізнес-проект коштів. В якості винагороди він, як правило, отримує частку у статутному капіталі нового інноваційного підприємства або пакет акцій.

Венчурний бізнес – це ризикований бізнес, що є основною формою технологічних нововведень. Він характерний для умов комерціалізації результатів наукових досліджень у наукомістких галузях, підвищення ступеня ризиків вкладень капіталу в інноваційні сфери. Цим бізнесом займаються відповідні фірми, які забезпечують створення продукту, займаються пошуком і розробкою наукової чи технічної ідеї, її

апробацією, створенням зразків і моделей для їх передачі на стадію виробництва. У міжнародній практиці по завершенні роботи пов'язаної із створенням продукту, венчурна фірма, як правило, припиняє своє існування [1].

Процеси інституціоналізації венчурного бізнесу, які почалися у 1950-1960-х роках ХХ століття збільшили кількість джерел надходження венчурного капіталу, котрих наразі є понад 500. Більшість інституційних джерел мають форму корпорацій або партнерств (стратегічних альянсів). Великі транснаціональні корпорації (далі – ТНК), як особливі суб'єкти міжнародних економічних відносин, мають цілі підрозділи, в межах яких зосереджується венчурний капітал.

Слід відзначити, що в останні роки зменшується кількість новостворених венчурних компаній при ТНК, адже для корпорацій зручнішим є інвестування шляхом участі у венчурних фондах. ТНК стають одним із інвесторів (limited partners) поряд із іншими учасниками венчурних фондів.

Попри це здійснення корпоративного венчурного бізнесу, перетворюється на важливий інструмент інноваційної діяльності великих корпорацій, які утримують лідируючі позиції за рівнем розвитку технологій та засобів виробництва.

Більшість сучасних великих корпорацій має у своїй структурі окремі підрозділи, які займаються венчурною діяльністю, серед них: Siemens, Intel, Dassault, PPR, Air liquide, Dell Computer, Microsoft, Cisco, Apple тощо.

Для здійснення венчурного бізнесу іноді створюються спеціальні фонди. Досить часто корпорації делегують управління своїми венчурними фондами саме незалежним венчурним фірмам, які є більш компетентними та обізнаними з тенденціями ринку венчурного капіталу. Розрізняють чотири форми корпоративної венчурної діяльності в залежності від рівня залучення фінансових та людських ресурсів:

- 1) фінансовий венчур;

- 2) «живильний» венчур;
- 3) венчур «проникнення»;
- 4) коопераційний венчур [2].

Венчурний фонд — інвестиційний фонд, що орієнтований на роботу з інноваційними підприємствами та проектами (так званими «стартапами»). Венчурні фонди здійснюють інвестиції в цінні папери або частки підприємств з високим або відносно високим ступенем ризику в очікуванні надзвичайно високого прибутку. Зазвичай, 70-80% проектів не приносять віддачі, але прибуток від тих, що залишилися на 20-30% окупує всі збитки.

Особливістю даного виду фондів є законодавчий дозвіл проводити більш ризиковану діяльність: відсутня або різко знижена необхідність диверсифікації ризиків, їм дозволено не тільки купувати корпоративні права, але і кредитувати компанії (наприклад, через купівлю векселів). Єдине, що їм заборонено, — вкладати кошти в банківську, страхову, інвестиційну галузі [3].

Виявлено наступні особливості венчурного бізнесу, які найбільш характерно відрізняють його від інших видів інвестиційної діяльності:

- венчурний капітал зосереджується на невеликих високотехнологічних компаніях, орієнтованих на розробку та випуск наукомісткої продукції;

- венчурний капітал вкладається у нові високотехнологічні компанії на середній і тривалий термін та зазвичай не вилучається венчурним вкладником за власним бажанням до завершення життєвого циклу компанії;

- венчурний капітал спрямовується на підтримання нетрадиційних (нових, а іноді й зовсім оригінальних) компаній, що, з одного боку, збільшує ризик, а з іншого – робить можливим отримання надвисоких прибутків;

-венчурне фінансування – це своєрідне надання компаніям в борг певного обсягу коштів, довгострокового кредиту без отримання відповідних гарантій, але під більш високий, ніж у банках, відсоток;

-взаємний інтерес засновників компанії та інвесторів в успішному та динамічному розвитку нового бізнесу пов'язаний не тільки з вірогідністю отримання високих доходів, але і з можливістю стати учасником створення нової прогресивної технології, стимулюючої науково-технічний прогрес.

Венчурний бізнес ініціює інноваційний підйом, стимулюючи інвесторів вкладати кошти в ризикові проекти, нові технології, нову продукцію, формування нових видів послуг, які здійснюються малими високотехнологічними підприємствами або спільними підприємствами у разі заснування стратегічних альянсів. Індустрія венчурного бізнесу забезпечує доступ до комерційних банків, розширює сферу консалтингових послуг. Істотно зростає економічна мобільність і гнучкість, підвищується конкурентоспроможність виробництва [2].

Таким чином, венчурний бізнес є важливою складовою інноваційного розвитку корпорацій. Форма та організація венчурної діяльності окремих компаній зазвичай відповідає цілям, якими мотивуються останні, залежить від спеціалізації їх виробництва, менеджменту (так званої корпоративної ідеології) та інституційного середовища у межах якого працює компанія, її підрозділи.

Перелік використаних джерел:

1. Кузьмін О.Є., Литвин І.В. Венчурний бізнес: теоретичні аспекти та практика: навч. посіб.-практикум [для студ. екон. і техн. спец.]. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2011. С. 164-166.
2. Кузьмін О.Є., Литвин І.В. Венчурний бізнес: навч. посіб. Київ: Знання, 2012. С. 339-350.
3. Чубенко А.Г., Лошицький М.В., Павлов Д.М., Бичкова С.С., Юнін О.С. Венчурний фонд. Термінологічний словник з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню

тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та корупції.
Київ: Ваіте, 2018. С. 139.